

Φραγκίσκος Γ. Παντελέων
Υποναύαρχος Λ.Σ (Ι)
Παθολόγος - Γαστρεντερολόγος

Προσφορά Λιμενικού στο μεταναστευτικό μέχρι σήμερα

Μεταναστευτικό ζήτημα

Είναι γεγονός ότι η Ευρώπη, αλλά και η Ελλάδα κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών βρέθηκαν αντιμέτωπες με το μεταναστευτικό ζήτημα, καθώς δέχθηκαν σημαντικά μεγάλες προσφυγικές ροές, από την Συρία αρχικά και εν συνεχεία και από άλλες χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι πρόσφυγες που προέρχονταν από την Συρία και αναγκάστηκαν να μετακινηθούν ανέρχονται σε τέσσερα εκατομμύρια, ενώ πέραν της Συρίας, άλλες χώρες από τις οποίες προέρχονται μετανάστες που κατέφθαναν στην Ελλάδα και στην Ευρώπη ήταν το Ιράν, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, η Νιγηρία κτλ. (FRONTEX,2016).

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκονταν σε δημοσιονομική κρίση, ο αριθμός των προσφύγων και μεταναστών που αφήχθηκαν στη χώρα ήταν αυξημένος κατά 250% περίπου το 2015, σε σχέση με το 2014, με την αύξηση αυτή να φθάνει το 530%, σε σχέση με το έτος 2013. Το μεταναστευτικό ήταν ιδιαίτερο έντονο ζήτημα για τη χώρα και εξακολουθεί και είναι και σήμερα, λαμβάνοντας υπόψη ότι ακόμη πρόσφυγες και μετανάστες διαβιούν σε νησιά, καθώς και σε κέντρα μεταναστών. Ιδίως την περίοδο όξυνσης του φαινομένου, σε πολλά νησιά, όπως ήταν η Σάμος και η Κως, ο πληθυσμός προσφύγων και μεταναστών που φιλοξενούνταν υπερέβαινε τον πληθυσμό των μόνιμων κατοίκων των νησιών (Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού,2015).

Η ξαφνική όξυνση του μεταναστευτικού, είχε ως αποτέλεσμα ο κρατικός μηχανισμός να βρεθεί απροετοίμαστος, με τον κρατικό μηχανισμό να έχει επαναπαυθεί σε μεγάλο βαθμό στην λειτουργία του «φράχτη» του Έβρου, καθώς και στην επικοινωνιακή διαχείριση κυρίως του προβλήματος αυτού. Το βασικότερο πρόβλημα που εντοπίζονταν πέρα από τη έλλειψη κέντρων κράτησης μεταναστών, ήταν η αδυναμία «διαλογής» των προσφύγων και μεταναστών, έτσι ώστε να διαπιστωθεί ποιοι είναι πρόσφυγες και μπορούν να αιτηθούν ασύλου και ποιες

διαδικασίες θα μπορούσαν να ακολουθούν για τους υπολοίπους (Τριανταφυλλίδου,2015).

Επιπτώσεις στους τοπικούς πληθυσμούς

Οι τοπικοί πληθυσμοί που δέχθηκαν προσφυγικούς και μεταναστευτικούς πληθυσμούς αντιμετώπισαν πλήθος προβλημάτων, τα οποία σχετίζονταν τόσο με την πίεση των υποδομών τους, όσο και ευρύτερα με την κοινωνική τους ζωή. Ουσιαστικά βρέθηκαν αντιμέτωποι με μια νέα πραγματικότητα την οποία έπρεπε να διαχειριστούν σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές και το περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό. Σημαντικά προβλήματα λόγω της αύξησης του πληθυσμού των περιοχών που δέχθηκαν μετανάστες και πρόσφυγες αφορούσαν την πίεση στο σύστημα υγείας, στην αύξηση των παραγόμενων απορριμμάτων, καθώς επίσης και προβλήματα που αφορούσαν την δημόσια τάξη, καθώς αυξήθηκαν φαινόμενα παραβατικότητας, είτε από τους πληθυσμούς που αφίχθηκαν, είτε με αφορμή αυτούς από άλλα στοιχεία.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, εκτός από τη γενική χρηματοδότηση που έλαβε η Ελλάδα αρκετές φορές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προέβη στην χρηματοδότηση έργων τα οποία αποτέλεσαν βοήθεια προς τις τοπικές κοινωνίες. Παράδειγμα, αποτελεί το πρόγραμμα Philos, ο οποίο παρείχε υποστήριξη προς τα τοπικά νοσηλευτικά ιδρύματα των νησιών, έτσι ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν με τρόπο περισσότερο αποτελεσματικό στις αυξημένες ανάγκες. Παράλληλα, προκειμένου να ενισχυθεί η τοπική οικονομία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θεώρησε περισσότερο χρήσιμο να παρέχει βοήθεια σε μετρητά, αντί να προσφέρει παροχή σε είδος. Αντίστοιχη ήταν και η φιλοσοφία του προγράμματος ΕΣΤΙΑ, μέσω του οποίου όσοι αιτούνται Άσυλο και κυρίως οι περισσότεροι ευάλωτοι, αλλά και οι οικογένειες κατοικούν σε διαμερίσματα, κατόπιν σχετικής χρηματοδότησης που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή-Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα,2018).

Δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί

Το 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορήγησε στην Ελλάδα 289 εκατομμύρια ευρώ για την υποστήριξη της διαχείρισης της μετανάστευσης, εκ των οποίων 33 εκατομμύρια ευρώ διοχετεύθηκαν στο Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, έτσι ώστε να υπάρξει υποστήριξη των τρεχουσών δαπανών των δραστηριοτήτων που αφορούν τα θαλάσσια ζητήματα στο Αιγαίο, συμβάλλοντας στη διασφάλιση

ασφαλούς αποβίβασης και αποτελεσματικής διεκπεραίωσης των προσφύγων και μεταναστών, έπειτα από τις επιχειρήσεις που αφορούν την έρευνα και διάσωση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή,2018).

Λιμενικό Σώμα και μεταναστευτικό ζήτημα

Αρχικά θα πρέπει να επισημανθεί ότι το Λιμενικό Σώμα έχει ως αποστολή την εφαρμογή του νόμου, σε χώρους όπου είναι αρμοδιότητά του. Ειδικότερα, το Λιμενικό Σώμα λαμβάνει μέτρα που αφορούν την επιτήρηση, την άσκηση αστυνόμευσης, καθώς και τον έλεγχο των θαλάσσιων συνόρων, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην εξασφάλιση της δημόσιας τάξης, στην πρόληψη του εγκλήματος, στην έρευνα και διάσωση στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο, όπως επίσης και μεταξύ άλλων στην αντιμετώπιση της παράτυπης εισόδου προσώπων στην χώρα. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το Λιμενικό Σώμα, συνιστά τον πρώτο φορέα, ο οποίος έρχεται σε επαφή με το μεταναστευτικό-προσφυγικό ζήτημα, καθώς το σημαντικότερο ρεύμα προσφύγων και μεταναστών επισκέπτεται την χώρα μέσω της θαλάσσιας οδού της Μεσογείου, έτσι ώστε να μπορέσουν να προσελκύσουν την Ε.Ε.

Ιδίως κατά την περίοδο όξυνσης της μεταναστευτικής και προσφυγικής κρίσης, το Λιμενικό Σώμα, διαδραμάτισε κομβικό ρόλο στην διαχείριση του όλου ζητήματος, ωστόσο, για να μπορέσει να διεκπεραιώσει με επιτυχία την αποστολή του ήταν αναγκαίο να υπάρξει αναδιάταξη των διαθέσιμων πόρων, καθώς επίσης και διάθεση μεγαλύτερου αριθμού επιχειρησιακών μέσων.

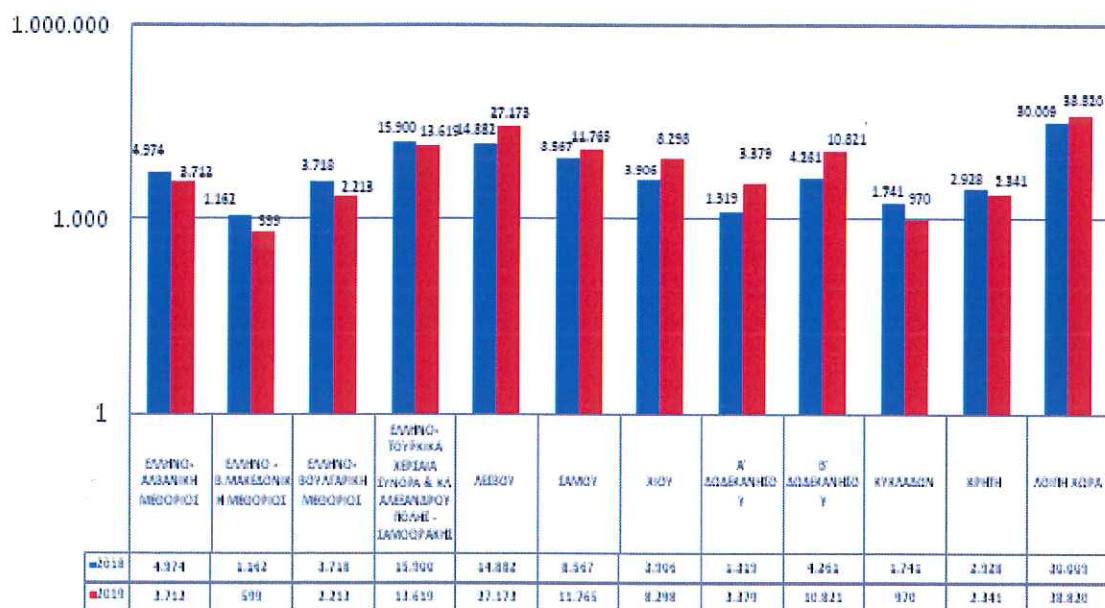
Στατιστικά στοιχεία

Λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα δεδομένα που αφορούν το έτος 2019, από τις λιμενικές αρχές συνελήφθησαν 391 άτομα, εκ των οποίων οι περισσότεροι προέρχονται από τη Συρία και τη Τουρκία, ενώ μεγάλος αριθμός προέρχονταν από την Ουκρανία και το Ιράκ. Σχετικά με τον αριθμό των διακινητών που συνελήφθησαν από τις λιμενικές αρχές και την Ελληνική Αστυνομία για το έτος 2019, παρουσίασε μια μικρή μείωση σε σχέση με το 2018 και έτσι από 1.653 που ήταν το 2018 για το 2019 ανέρχονταν σε 1.533.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι συλληφθέντες οι μη νόμιμοι αλλοδαποί για παράνομη είσοδο και παραμονή ανά μεθόριο, από αστυνομικές και λιμενικές αρχές για τα έτη 2018 και 2019. Από το διάγραμμα διαπιστώνεται ότι στις νησιωτικές περιοχές (Λέσβος, Σάμος, Χίος, Δωδεκάνησα) ο αριθμός των μη νόμιμων

αλλοδαπών κατά τη διάρκεια του 2019 βρίσκεται σε αυξημένα επίπεδα, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής-Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής,2020).

ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΜΗ ΝΟΜΙΜΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΗ, ΑΝΑ ΜΕΘΩΡΙΟ, ΑΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2018 & 2019

Βιβλιογραφία

FRONTEX (2016). *FRONTEX-European Border and Coast Guard Agency*. Διαθέσιμο στο: <https://frontex.europa.eu/> [Πρόσβαση 10 Δεκεμβρίου 2020].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). *Μετανάστευση και σύνορα: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορηγεί 305 εκατ. Ευρώ επιπλέον στα κράτη μέλη υπό πίεση*. Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_18_6884 [Πρόσβαση 18 Δεκεμβρίου 2020].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή-Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα (2018). «Οι συνέπειες της μεταναστευτικής & προσφυγικής κρίσης στις Τοπικές Οικονομίες και στα Εξωτερικά Σύνορα της Ε.Ε.». Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/greece/sites/default/files/20180430_gm_jeanmonnet_web_0.pdf [Πρόσβαση 18 Δεκεμβρίου 2021].

Τριανταφυλλίδου, Α. (2015). *Μετατρέποντας την προσφυγική κρίση σε ευκαιρία: Τρέχουσες Προκλήσεις για την Ελλάδα*. San Domenico di Fiesole: European University Institute.

Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού (2015). *Συνοπτική Έκθεση: «Επιπτώσεις από τις Ροές Προσφύγων στα Νησιά του Αιγαίου»*. Αθήνα: Ελληνική Δημοκρατία-Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής-Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής (2020). *Στατιστικά 2019 ΚΕΠΙΧ-ΚΑΔ*. Διαθέσιμο στο: <http://www.heg.gr/taxonomy/term/815> [Πρόσβαση 19 Δεκεμβρίου 2020].